

Startside>Anlægelse af retssag>Hvor og hvordan>Hvilket lands love gælder?

Hvilket lands love gælder?

Belgien

1 Retskilder

1.1 National ret

I Belgien er de bindende retskilder lovgivning, generelle retsprincipper og sædvaneret. Lovgivning skal vedtages af en offentlig myndighed. De generelle retsprincipper er juridisk bindende, da der i samfundet er enighed om deres juridiske værdi, mens sædvaneretten består af uskrevne retsregler i form af generelt accepteret skik og brug.

I Belgien er det ikke et krav, at domstolene følger præcedens. Retspraksis som f.eks. retsvidenskabelige udtalelser har stor betydning, men er ikke bindende. Retsafgørelser har kun gyldighed for sagens parter og er ikke bindende for andre dommere, der pådømmer lignende sager. Kun forfatningsdomstolen (*Cour constitutionnelle/Grondwettelijk Hof*) kan kræve, at andre domstole følger dens præcedens. Selv en dom fra kassationsdomstolen (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*), som måske omstøder en dom fra en ret i lavere instans og henviser den til fornyet behandling, indeholder ingen instrukser, der er bindende for den ret, der forestår den fornyede behandling. Kun hvis kassationsdomstolen for anden gang afsiger dom i samme sag, bliver indholdet af den pågældende dom bindende for den ret, der skal afsige den endelige dom.

1.2 Internationale aftaler

Bemærk,

at det føderale udenrigsministerium (*Service public fédéral Affaires étrangères*) har en database, som giver et overblik over de bilaterale og multilaterale konventioner, der er undertegnet siden 1987:

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

Mange af de for Belgien gældende konventioner offentliggøres i deres fulde ordlyd i det belgiske statstidende (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*), der siden 1997 har kunnet findes i elektronisk format på: <https://justice.belgium.be>.

Mange af de konventioner, der blev undertegnet før 1987, findes også i deres fulde ordlyd på samme websted under "Législation consolidée"/"Geconsolideerde Wetgeving" (2 800 registreringer pr. 1. august 2004).

Belgien er i princippet en suveræn stat, som har den højeste myndighed over dem, der er underlagt de belgiske domstoles kompetence. I kraft af samfundets tiltagende internationalisering er Belgien dog i stadig stigende grad bundet af overnationale og internationale organisationers og institutioners regler. Især Den Europæiske Union (EU), De Forenede Nationer (FN), Den Nordatlantiske Traktats Organisation (NATO) og Europarådet har sat deres præg på belgisk lovgivning med deres vedtagelse af traktater og bestemmelser (som finder direkte anvendelse eller ej) og indførelse af direktiver om og processer for retlig harmonisering med henblik på at få medlemmerne af disse organisationer til at ensrette deres nationale retsorden.

De menneskerettighedskonventioner, der finder direkte anvendelse i Belgien, er den europæiske menneskerettighedskonvention og den europæiske socialpagt, som begge er vedtaget af Europarådet. De tilsvarende FN-tekster er henholdsvis den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Som overnational organisation har EU stor indflydelse på sine medlemsstater, og hermed også Belgien. EU's vigtigste retsakter er forordninger, der finder direkte anvendelse, og direktiver, som medlemsstaterne selv skal gennemføre.

Et utal af institutioner og organisationer arbejder aktivt med at udvikle forskellige retsgrene, herunder international privatret, international strafferet og international handelsret og økonomisk ret, bl.a. De Forenede Nationer, UNCITRAL, Haagerkonferencen om International Privatret, UNIDROIT, Europarådet, Den Europæiske Union og De Europæiske Fællesskaber, Den Internationale Civilstandskommission, Den Internationale Søfartsorganisation (IMO), IATA (luftfart) og Beneluxunionen for blot at nævne nogle stykker.

1.3 Vigtigste bilaterale aftaler

Både forbundsmyndighederne og myndighederne i Belgiens delstatsenheder kan undertegne bilaterale konventioner med andre lande eller regioner i verden, under forudsætning af at emnet ligger inden for deres kompetenceområde. De fleste af disse konventioner indgås med nabolande eller lande, som Belgien har tætte eller vigtige handelsforbindelser med.

2 Anvendelse af lovvalgsregler

Lov af 16. juli 2004 om international privatret (i det følgende benævnt "loven") blev offentliggjort i det belgiske statstidende den 27. juli 2004. Den findes her: "Législation consolidée").

Nedenfor redegøres for situationen ifølge loven om international privatret. Lovens bestemmelser, der vedrører såvel international kompetence som virkningerne af udenlandske domme og notarialdokumenter, finder anvendelse i retssager anlagt efter lovens ikrafttræden og på domme og notarialdokumenter afsagt/udarbejdet efter lovens ikrafttræden. Tidligere sager, der ikke falder ind under lovens overgangsordninger, reguleres i henhold til en bred vifte af love samt retspraksis og retsvidenskabelige værker. Følgende websteder kan være nyttige:

– <https://www.law.kuleuven.be/ipr/en>

– <https://www.ipr.be/fr>

– <https://www.dipr.be/fr>

Loven finder kun anvendelse i sager, der ikke reguleres efter internationale konventioner, EU-lovgivning eller særlovgivning.

2.1 Myndighedernes anvendelse af lovvalgsregler

De belgiske dommere anvender ikke kun belgisk lovgivning. Ofte skal de afsige dom med udgangspunkt i en udenlandsk lov.

Efter belgisk lovgivning om international privatret skal udenlandsk lovgivning anvendes med udgangspunkt i den fortolkning, der er accepteret i det pågældende land. Hvis ikke retten selv kan afklare indholdet af den udenlandske lov, kan den anmode om bistand fra parterne. Når det er åbenlyst, at retten ikke kan afklare indholdet af den udenlandske lov inden for en rimelig tidsfrist, skal den anvende belgisk lovgivning (lovens artikel 15).

2.2 Renvoi (tilbagevisning og viderehenvisning)

Efter lovens vedtagelse accepteres *renvoi* (tilbagevisning og viderehenvisning) generelt ikke længere (lovens artikel 16). Loven indeholder dog en undtagelse for den lov, der finder anvendelse på juridiske personer (lovens artikel 110), og en mulighed for *renvoi* til belgisk lovgivning i forbindelse med fysiske personers rets- og handleevne (se nedenfor).

2.3 Ændret tilknytning

En tilknytningsfaktor kan variere i tid (f.eks. nationalitet) eller rum (f.eks. sædvanligt opholdssted).

I loven om international privatret præciseres, hvilke regler der skal anvendes i de mest almindelige situationer, hvor der har fundet en ændring af tilknytningsfaktoren sted.

For så vidt angår et ægteskabs retsvirkninger, er den første tilknytningsfaktor efter loven ægtefællernes sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor retsvirkningerne gøres gældende (lovens artikel 48).

I forbindelse med slægtskab fastsættes det i loven, at gældende lovgivning er loven i det land, hvor den person, hvis slægtskab sagen vedrører, er statsborger på tidspunktet for barnets fødsel (artikel 62).

Tinglige rettigheder reguleres efter loven i den stat, hvor aktivet befinder sig på det tidspunkt, hvor rettigheden gøres gældende. Det fastsættes dog i loven, at erhvervelse og fortabelse af sådanne rettigheder reguleres efter loven i den stat, hvor aktivet befinder sig på tidspunktet for de handlinger eller faktiske omstændigheder, der ligger til grund for rettighedens erhvervelse eller fortabelse (lovens artikel 87).

2.4 Undtagelser fra anvendelsen af lovvalgsreglerne

De almindelige lovvalgsregler finder ikke anvendelse i en række sager, som er fastsat i loven.

1. I undtagelsestilfælde finder den efter loven gældende lovgivning ikke anvendelse, når det under hensyntagen til alle forhold er åbenlyst, at situationen kun har en meget svag tilknytning til Belgien og er meget tæt knyttet til en anden stat. I sådanne tilfælde finder lovgivningen i denne anden stat anvendelse (lovens artikel 19).

2. Ufravigelige eller offentligretlige bestemmelser i belgisk lovgivning, som regulerer en international situation uden hensyntagen til den lov, der fastsættes i lovvalgsreglerne, finder fortsat anvendelse (lovens artikel 20).

3. Der gælder en undtagelse i henhold til grundlæggende internationale retsprincipper, som gør det muligt at undlade at anvende visse aspekter af en udenlandsk lov, hvis retsvirkningerne ville være uacceptable i den belgiske retsorden (lovens artikel 21).

2.5 Vurdering af den relevante fremmede lov

Den belgiske ret kan kræve, at parterne fastlægger den udenlandske lovs indhold og anvendelsesområde. Retten kan endvidere anvende den europæiske konvention om oplysninger om fremmed ret, der blev undertegnet den 7. juni 1968 i London. Når der stilles krav om officielt bekræftet dokumentation, anmodes parten om at forelægge et såkaldt "certificat de coutume" – en erklæring, hvorved den kompetente udenlandske myndighed forelægger officielt bekræftet dokumentation for de bestemmelser, der finder eller fandt anvendelse i det pågældende land.

3 Lovvalgsregler

Når den belgiske ret er kompetent efter de allerede nævnte bestemmelser, skal den stadig overveje, hvilken lov den bør anvende i en sag. Det spørgsmål afgør den i henhold til belgisk lov om international privatret. Alt efter sagens genstand er der forskellige faktorer, der kan knytte sagen til en bestemt retsorden. Loven om international privatret er struktureret efter emne og angiver de relevante tilknytningsfaktorer inden for de enkelte emneområder. Nogle af disse emneområder behandles nedenfor.

3.1 Kontraktlige forpligtelser og retsakter

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser, som går under betegnelsen "Rom I-forordningen", finder anvendelse. Loven om international privatret udvider anvendelsesområdet for den gamle Romkonvention fra 1980 til de kontraktforhold, der var udelukket fra konventionens anvendelsesområde. Loven burde inden for kort tid blive ajourført, så den tager højde for den situation, der opstår som følge af den gamle Romkonventions erstatning med Rom I-forordningen.

Visse forhold, som er udelukket fra forordningens anvendelsesområde, reguleres imidlertid efter særlige regler, enten

– i henhold til internationale konventioner (navnlig Genèvekonventionen af 7. juni 1930 angående visse lovkonkollisioner inden for vekselsrettens område og Genèvekonventionen af 19. marts 1931 angående visse lovkonkollisioner inden for checkrettens område) eller

– i henhold til specifikke bestemmelser i loven (navnlig artikel 124 om trust og artikel 111 om partnerskabsaftaler).

Endelig bør det bemærkes, at visse internationale konventioner i henhold til artikel 25 i forordningen fortsat finder anvendelse, nemlig:

– Budapestkonventionen af 21. juni 2001 om transportaftalen ved godstransport ad indre vandveje

– den internationale konvention om hjælp og bjærgning, der blev undertegnet i London den 28. april 1989

– de internationale konventioner om ensartede regler for skibes sammenstød samt hjælp og bjærgning til søs, som blev undertegnet i Bruxelles den 23. september 1910, og den dertilhørende undertegnelsesprotokol.

3.2 Erstatning uden for kontraktforhold

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11.7.2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt, som går under betegnelsen "Rom II-forordningen", finder anvendelse. Loven om international privatret udvider forordningens anvendelsesområde til forhold, der er udelukket fra dens anvendelsesområde.

Visse forhold, som ikke er omfattet af forordningen, reguleres imidlertid efter særlige regler. Således reguleres den forpligtelse, der udspringer af en ærekrænkelse eller af en krænkelse af privatlivets fred eller af individets rettigheder, efter sagsøgers valg efter loven i den stat, hvor handlingen eller skaden opstod eller truede med at opstå, medmindre den ansvarlige person godtgør, at han eller hun ikke kunne have forudset, at skaden ville opstå i den pågældende stat (lovens artikel 99).

Det bør bemærkes, at visse internationale konventioner i henhold til artikel 28 i forordningen fortsat finder anvendelse, nemlig:

– Haagerkonventionen af 4. maj 1971 om lovvalgsregler ved trafikulykker

– den internationale konvention om tilvejebringelse af ensartede regler i sager vedrørende skibes sammenstød, den internationale konvention om indførelse af visse ensartede regler angående den strafferetlige kompetence i tilfælde af skibssammenstød og andre søulykker og den internationale konvention om tilvejebringelse af ensartede regler for arrest i søgående skibe, som alle blev undertegnet i Bruxelles den 10. maj 1952

– den internationale konvention om hjælp og bjærgning, som blev undertegnet i London den 28. april 1989

– konventionen om meddelelse af europæiske patenter, München, 5. oktober 1973

– den internationale konvention af 29. maj 1933 angående indførsel af visse ensartede regler om arrest i luftfartøjer

– de internationale konventioner om ensartede regler for skibes sammenstød samt hjælp og bjærgning til søs, som blev undertegnet i Bruxelles den 23. september 1910, og den dertilhørende undertegnelsesprotokol.

3.3 Personalstatut, aspekter vedrørende civil status (navn, bopæl, funktion)

Medmindre andet er fastsat i loven om international privatret, er det lovgivningen i den stat, hvor den pågældende person er statsborger, der finder anvendelse i sager vedrørende personens rets- og handleevne (national lov). Samme regel gælder for ændring af køn (lovens artikel 35b).

For så vidt angår fysiske personers rets- og handleevne, indeholder loven en bestemmelse om delvis *renvoi*, idet spørgsmålet vil blive reguleret efter belgisk ret, hvis det af den udenlandske lov fremgår, at belgisk ret finder anvendelse (lovens artikel 34).

I overensstemmelse med det generelle princip fastsættes efternavne og fornavne ifølge lovgivningen i den stat, hvor den pågældende person er statsborger (lovens artikel 37, stk. 1), eller lovgivningen i en af de stater, hvor den pågældende person er statsborger, hvis denne har flere statsborgerskaber (lovens artikel 37, stk. 2).

3.4 Fastlæggelse af forældre-barn-forhold, herunder adoption

3.4.1 Fastlæggelse af forældre-barn-forhold

For så vidt angår fastlæggelse af gældende lovgivning, fastsættes det i artikel 62, stk. 2, første afsnit, i lov om international privatret, at bestemmelse og bestridelse af en persons slægtskab som hovedregel reguleres efter loven i den stat, hvor den pågældende person er statsborger på tidspunktet for barnets fødsel eller, hvis bestemmelsen af slægtskab udspringer af en frivillig handling, på tidspunktet for denne handling.

Hvis den lovgivning, der skal anvendes, ikke indeholder krav om samtykke i forbindelse med fastlæggelse af slægtskab ved en frivillig handling, fastlægges kravet og betingelserne for samtykke, herunder den måde, det skal udtrykkes på, ifølge lovgivningen i den stat, på hvis område vedkommende har sædvanligt opholdssted på tidspunktet for samtykket (lovens artikel 62, stk. 1, afsnit 2).

3.4.2 Adoption

Betingelserne for adoption reguleres efter national lovgivning i adoptantens hjemland eller den fælles nationale lovgivning i adoptanternes hjemland. Hvis adoptanterne ikke er af samme nationalitet, reguleres betingelserne efter lovgivningen i det land, hvor de har sædvanligt opholdssted, og ellers efter belgisk ret (lovens artikel 67).

Den lovgivning, der finder anvendelse på de forskellige former for påkrævet samtykke, er loven i den stat, hvor adoptivbarnet har sædvanligt opholdssted. Hvis denne lov ikke kræver, at adoptivbarnet og dets forældre og indehaverne af forældremyndigheden skal give samtykke, eller hvis den ikke giver mulighed for adoption, reguleres deres samtykke efter belgisk ret (lovens artikel 67 og 68).

3.5 Ægteskab, ugifte/samlevende, partnerskaber, skilsmisse, separation og underholdspligt

3.5.1 Ægteskab

Ved fastlæggelse af, hvilken lov der finder anvendelse på ægteskab, skelnes der i loven om international privatret mellem:

Ægteskabsløftet: lovgivningen i den stat, hvor de kommende ægtefæller har sædvanligt opholdssted, og ellers lovgivningen i den stat, hvor de to kommende ægtefæller er statsborgere, og ellers belgisk lovgivning (lovens artikel 45)

Ægteskabets indgåelse: begge ægtefællers nationale lovgivning, eventuelt med undtagelse af ægteskaber mellem personer af samme køn, hvor en bestemmelse i en udenlandsk lov, som forbyder et sådant ægteskab, tilsidesættes, hvis en af ægtefællerne er statsborger eller har sædvanligt opholdssted i en stat, hvor et sådant ægteskab er tilladt efter lovgivningen (lovens artikel 46)

Formaliteter: lovgivningen i den stat, hvor ægteskabet indgås (lovens artikel 47)

Ægteskabets retsvirkninger: lovgivningen i den stat, hvor ægtefællerne har sædvanligt opholdssted, og ellers lovgivningen i den stat, hvor begge ægtefæller er statsborgere, og ellers belgisk lovgivning (lovens artikel 48).

3.5.2 Ugifte/samlevende og partnerskaber

I forbindelse med partnerskaber eller en hvilken som helst form for registreret samliv skelnes der i belgisk lovgivning mellem forhold mellem samlevende, der skaber et bånd svarende til et ægteskab, og forhold, der ikke skaber et sådant ægteskabeligt bånd.

Førstnævnte forhold reguleres efter den lovgivning, der finder anvendelse på ægteskaber (se ovenfor), mens det i forhold mellem samlevende, der ikke skaber et bånd svarende til et ægteskab, er lovgivningen i den stat, hvor samlivet blev registreret første gang, der finder anvendelse.

Der findes ingen specifikke bestemmelser om uregistreret samliv.

3.5.3 Skilsmisse og separation

Bestemmelserne i Rådets forordning (EU) af 20. december 2010 om indførelse af et forstærket samarbejde om lovvalgsreglerne i forbindelse med skilsmisse og separation ("Rom III-forordningen") finder generel anvendelse på skilsmisse og separation. Ægtefællerne kan selv vælge, hvilken lov der skal finde anvendelse, hvilket skal ske senest ved det første fremmøde ved den ret, der behandler ansøgningen om skilsmisse eller separation.

3.5.4 Underholdspligt

I artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt henvises der til Haagerprotokollen af 23. november 2007 til bestemmelse af, hvilken lov der skal anvendes på underholdspligt. Generelt er det lovgivningen i den stat, hvor fordringshaver har sædvanligt opholdssted, der finder anvendelse. Der findes dog særlige regler for forholdet mellem børn og deres forældre, for personer under 21 år i deres forhold til andre end deres forældre, mellem ægtefæller og tidligere ægtefæller og mellem personer, hvis ægteskab er brudt sammen. Protokollen indeholder endvidere en bestemmelse, som giver parterne mulighed for at vælge, hvilken lov der skal finde anvendelse.

Derudover finder Haagerkonventionen af 24. oktober 1956 om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt over for børn, anvendelse i forhold mellem Belgien og en stat, som har undertegnet konventionen, men ikke har ratificeret ovennævnte Haagerprotokol af 23. november 2007.

3.6 Formueforholdet mellem ægtefæller

Ægtefællerne kan selv vælge, hvilken lov der skal finde anvendelse på ægteskabets formueordning. Valget er dog begrænset til enten lovgivningen i den stat, hvor ægtefællerne havde deres første sædvanlige opholdssted efter ægteskabets indgåelse, **eller** den ene ægtefælles nationale lovgivning (lovens artikel 49).

Såfremt der ikke træffes et sådant valg, reguleres ægteskabets formueordning efter lovgivningen i den stat, hvor ægtefællerne havde deres første sædvanlige opholdssted efter ægteskabets indgåelse. Hvis de ikke havde sædvanligt opholdssted i den samme stat, finder lovgivningen i den stat, hvor begge ægtefæller var statsborgere på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, anvendelse. I andre tilfælde er det lovgivningen i den stat, hvor ægteskabet blev indgået, der finder anvendelse (lovens artikel 51).

3.7 Arv i henhold til lov eller testamente

Dette område reguleres af forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis.

3.8 Ejendomsret

Det sted, hvor en ejendom er beliggende, anvendes også til at fastslå, hvilken lovgivning der finder anvendelse (artikel 87 i lov om international privatret).

3.9 Insolvens

Konkurs reguleres af forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs. Det grundlæggende princip i forordningen er, at der gennemføres en hovedinsolvensbehandling, som eventuelt kan følges op med sekundære territoriale insolvensbehandlinger.

Sidste opdatering: 17/12/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af E.JN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.